

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МСФЗ у системі ділових взаємовідносин
господарюючих суб'єктів**

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	МСФЗ у системі ділових взаємовідносин господарюючих суб'єктів
Викладач (-і)	Сас Людмила Степанівна, д.е.н., проф. кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+380971798462
E-mail викладача	liudmyla.sas@pnu.edu.ua
Формат Дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/9829
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій https://koia.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до курсу	
Дисципліна спрямована на формування у здобувачів цілісної системи знань щодо ролі Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) як універсальної мови бізнесу в умовах глобалізації. Курс фокусується на стратегічному значенні прозорості звітності для зміцнення довіри між стейкхолдерами, залучення інвестицій та мінімізації інформаційної асиметрії в ділових взаємовідносинах. Особлива увага приділяється критичному аналізу концептуальних основ МСФЗ та дослідженню актуальних проблем їх імплементації в сучасних економічних реаліях.	
3. Мета та цілі курсу	
<i>Мета дисципліни</i> – формування у здобувачів наукового світогляду та поглиблених професійних компетенцій щодо використання МСФЗ для гармонізації інтересів стейкхолдерів та забезпечення стратегічної стійкості господарюючих суб'єктів. <i>Цілі вивчення дисципліни:</i> з'ясувати сутність, передумови впровадження та значення МСФЗ для облікової системи України; засвоїти концептуальні принципи та якісні характеристики фінансової звітності за МСФЗ; вивчити склад, мету, призначення та елементи фінансової звітності; розкрити інструментарій стратегічного аналізу фінансового стану, прибутковості та капіталізації підприємства за даними МСФЗ; вивчити архітектуру Таксономії МСФЗ та алгоритми підготовки звітності у форматі iXBRL.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<i>Компетентності:</i> ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті. СК03. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем. СК08. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, аналізувати, оцінювати та прогнозувати відповідні процеси.	
<i>Програмні результати навчання:</i> РН01. Мати концептуальні та методологічні знання з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей, а також навички необхідні для проведення наукових і	

прикладних досліджень, здійснення інновацій на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Здійснювати пошук, аналізувати, критично осмислювати та систематизувати інформацію, отриману з різних науково-практичних джерел та основних національних, європейських, міжнародних нормативно-правових актів з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

РН07. Застосовувати сучасні способи пошуку, оброблення й аналізу інформації, зокрема, статистичні і економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних, інформаційні системи у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту і оподаткування.

РН08. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності.

РН10. Глибоко розуміти загальні принципи та методи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері обліку і оподаткування та у викладацькій діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні	14
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
III	071 Облік і оподаткування	Другий	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Загальна кількість годин		
	Лекція	Практичне заняття	Самостійна робота
Тема 1. Глобалізація фінансової звітності та стратегія ділового партнерства 1.1. Еволюція МСФЗ як інструменту подолання інформаційної асиметрії в міжнародному бізнесі. 1.2. Роль РМСБО (IASB) у забезпеченні прозорості світових фінансових ринків: структура, функції та процедура. 1.3. Трансформація облікових систем вітчизняних суб'єктів: виклики та стратегічні переваги.	2	2	10
Тема 2. Концептуальна основа МСФЗ як фундамент довіри у ділових взаємовідносинах 2.1. Парадигма корисності інформації у контексті інформаційних потреб стейкхолдерів. 2.2. Якісні характеристики фінансової звітності. 2.3. Елементи фінансових звітів: визнання та критерії оцінки активів і зобов'язань.	4	2	10
Тема 3. Стратегічний аналіз фінансового стану суб'єкта господарювання	2	2	10

3.1. Звіт про фінансовий стан як джерело даних для оцінки капіталізації та платоспроможності бізнесу. 3.2. Класифікація та представлення статей звіту: управлінський аспект та вимоги таксономії. 3.3. Події після звітної дати: методологія ідентифікації коригуючих подій та їх вплив на прийняття інвестиційних рішень.				
Тема 4. Результативність діяльності та формування фінансового результату 4.1. Концепція сукупного доходу та архітектура Звіту про прибутки та збитки й інший сукупний дохід. 4.2. Формати подання інформації про витрати та їх аналітична цінність для менеджменту. 4.3. Вплив моделей визнання доходу на ринкову оцінку результативності ділових взаємовідносин.		2	2	10
Тема 5. Власний капітал та грошові потоки як індикатори інвестиційної привабливості 5.1. Динаміка власного капіталу у контексті розкриття інформації про операції з власниками та нерозподілений прибуток. 5.2. Аналіз руху грошових коштів: прямий та непрямий методи в системі управління ризиками ліквідності. 5.3. Взаємозв'язок між прибутковістю та грошовою генерацією суб'єкта господарювання за даними МСФЗ.		4	4	10
Тема 6. Цифровізація та стандартизація звітності. Таксономія МСФЗ 6.1. Призначення та архітектура Таксономії МСФЗ. 6.2. Забезпечення зіставності фінансових даних у міжнародному контексті. 6.3. Алгоритм підготовки та валідації звітності за UA МСФЗ XBRL.		2	2	10
Разом		16	14	60
6. Система оцінювання				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 бальна: залік виставляється на підставі поточних оцінок за всі форми контролю. Зараховано – “відмінно” – аспірант демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами; Зараховано – “добре” – аспірант демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко			

	формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках; Зараховано – “задовільно” – аспірант володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; Незараховано – аспірант не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами. Накопичення балів аспірантом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні: – поточне оцінювання впродовж навчального семестру (35 %); – виконання контрольної роботи (30 %); – тестування в Системі дистанційного навчання (35 %). Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті у формі опитування з теоретичних питань та виконання прикладних завдань. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо аспірант пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов'язується відпрацювати їх. У будь-якому випадку аспіранти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем.
Вимоги до письмових робіт	Аспірант виконує одну контрольну роботу. Головна мета – перевірка самостійної роботи аспірантів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При виконанні завдань аспірант має детально розписувати отримані результати.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у аспірантів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань аспірантів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність поточних оцінок та проходження тестувань у Системі дистанційного навчання (з результатом 50 б. та вище) впродовж навчального семестру. Максимальну оцінку 100 б. аспірант може отримати протягом семестру. Мінімальний бал заліку є 50 б..
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи, що відводиться на вивчення дисципліни «МСФЗ в системі ділових взаємовідносин господарюючих суб'єктів» складає 60 годин. Аспірантам пропонується опрацювання навчальних матеріалів, розміщених у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного

	університету імені Василя Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/9829).
7. Політика курсу	
Аспірант повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).	
Аспірант опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.	
Академічну заборгованість аспірант здає відповідно до графіку ліквідації академічної заборгованості за встановленими в університеті правилами.	
Очікується, що аспіранти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.	
Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.	
Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.	
Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимог.	
Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу відділу аспірантури за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).	
У аспірантів є можливість отримати додатковий бал до підсумкової оцінки, пройшовши онлайн курс на платформах Prometheus, Coursera. Сертифікат потрібно надіслати на електронну адресу: liudmyla.sas@pnu.edu.ua не пізніше ніж за 5 днів до останнього практичного заняття. Приймаються також сертифікати, які підтверджують проходження курсу аспірантом і на інших платформах неформальної освіти, якщо вони розширюють знання з дисципліни “МСФЗ в системі ділових взаємовідносин господарюючих суб’єктів”. Попередньо аспірант повинен погодити коректність обраного курсу з викладачем.	
8. Рекомендована література	
1. Сас Л.С. Конспект лекцій з дисципліни «МСФЗ в системі ділових взаємовідносин господарюючих суб’єктів» на платформі D-learn: URL: https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/9829	
2. Методичні вказівки для проведення практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «МСФЗ в системі ділових взаємовідносин господарюючих суб’єктів» [уклад. Сас Л.С.]. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2023. URL: https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/9829	
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17	
4. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14	
5. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.2003 р. № 851-IV (зі змінами і доповненнями). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15	
6. Закон України “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” від 18.03.2004 р. № 1629-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15	

7. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 12.05.2011 р. № 3332-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3332-17>
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
9. МСБО, МСФЗ, Концептуальна основа фінансової звітності, Тлумачення МСБО та МСФЗ. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/zaprovadzhennja-mizhnarodnih-standartiv-finansovoi-zvitnosti>
10. Постанова КМУ “Про затвердження Програми реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів” від 28.10.1998 р. № 1706. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-98-п>
11. Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності” від 30.11.2011 р. № 1223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1223-2011-п>
12. Порядок подання фінансової звітності: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-п>
13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>
14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
15. Стратегія застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні (розпорядження КМУ від 24.10.2007 р. № 911-р). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/911-2007-р>
16. Спільний лист Національного банку України (№ 12-208/1757-14830), Міністерства фінансів України (№ 31-08410-06-5/30523), Державної служби статистики України (№ 04/4-07/702) від 07.12.2011 р. “Про застосування міжнародних стандартів фінансової звітності”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1757500-11>
17. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27.06.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
18. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635.
19. Куцик П.О. Концепція уніфікованої системи обліку і звітності в корпоративному управлінні: монографія. Львів : ЛТЕУ, 2017. 408 с.
20. Войнаренко М.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
21. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
22. Ловінський Л.Г. Нормативно-методичне забезпечення бухгалтерського обліку в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності: монографія. Київ: ДННУ «Академія фінансового управління», 2013. 294 с.
23. Головач В. Реформування бухгалтерського обліку в Україні. Методологічні, правові та організаційні засади. Київ: Інтерсервіс, 2023. 144 с.
24. Берко А.Ю. Інформаційні технології бізнес-аналітики: монографія. Львів: Новий Світ-2000, 2023. 520 с.

25. Mixon Patrick. Consult Now : The Accounting Consultant's "Business in a Box": Everything You Need To Create and Start Your Own Successful Accounting & Finance Consulting Business. 2020. 402 p.
26. IAB. Level 4. Certificate in International Accounting. Study text, Psp training center. Professional education. Silver center. International Association of Bookkeepers. 2018-2019.
27. Діділовський О. М. Проблеми та перспективи застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні. Міжнародний збірник наукових праць [Електронний ресурс]. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/soc...1/17.pdf. Вип. 1 (19). – С. 142–146.
28. Картузова Т.В. Необхідність переходу України на міжнародні стандарти фінансової звітності. Науковий вісник НЛТУ України. 2010. Вип. 20.9. С. 176–180.
29. Прокопенко В. Імміграція в МСФЗ: нова хвиля. Все про бухгалтерський облік. 2011. № 56. С. 17–19.
30. Кантаєва О. Креативний облік та МСФЗ: актуальність розвитку і застосування в Україні. Розвиток національної економіки: методологія та практика: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 15–16 квітня 2014 р.). Тернопіль: Крок, 2014. С. 156–158.
31. Побережна Н.М. Спільне та відмінне в обліку основних засобів за МСБО 16 та П(С)БО 7. Вісник НТУ «ХП». 2014. № 32. С. 110–113.
32. Проект Tasis “Навчальна програма з бухгалтерського обліку в Україні”: Семінар для бухгалтерів: [Електронний ресурс]: методичний матеріал. URL: <http://www.ufpaa.org/files/content/Tasis.pdf>. 274 с.
33. Sas L., Balaniuk I., Shelenko D., Vasylyuk M., Matkovskyi P., Hnatyshyn L. International Financial Reporting Standards (IFRS) in the Accounting System of Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(48), 78–90. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.48.2023.3952>. Scopus, Web of Science
34. Сас Л.С., Якубів В.М., Шеленко Д.І. Облік основних засобів : національний та міжнародний аспект. Актуальні проблеми економіки 2015. К. С. 375-379. (Scopus)
35. Сас Л.С. Фінансова звітність за міжнародними стандартами: особливості складання та подання. Обліково-аналітичне забезпечення господарської діяльності: монографія/ за ред. І.Ф. Баланюка, Н.І. Пилипів, В.М. Якубів. Івано-Франківськ: Друкарня Фоліант, 2014. 293 с. (С. 51-58).
36. Сас Л.С., Баланюк І.Ф. Особливості переоцінки основних засобів за міжнародними стандартами фінансової звітності. Інвестиційно-інноваційні засади розвитку національної економіки в ринкових умовах: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 24-25 квітня 2015 р. Ужгород-Мукачево: Карпатська вежа, 2015. С. 393-394.
37. Сас Л.С. Упровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в облікову систему України. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2012. Випуск 8. Т. 2. С. 197–202.
38. Гаркуша С.А. Розвиток бухгалтерського обліку як інформаційної системи в умовах глобалізації. Економіка та суспільство. 2022. № 36. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-29>
39. Шушакова І., Зябченкова Г., Кузуб М. Концепції зближення систем бухгалтерського обліку та фінансового звітування. Економіка та суспільство. №30. 2021. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-9>
40. Пилипенко К. А. Напрями розвитку бухгалтерського обліку країни в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. Бердянськ, 2021. №1 (49). С. 119–127. DOI: <https://doi.org/10.33783/1977-4167-2021-49-1-119-127>
41. Казак О.О. Теоретичні засади формування облікової політики сучасних підприємств. Ефективна економіка. 2019. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=>

42. Конопліна О.О., Васищенко Ю.В. Проблеми стандартизації та гармонізації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в умовах євроінтеграції. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою держави, регіону, суб'єктів господарювання в умовах COVID-19: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 18–19 листопада 2021 р.). Харків, 2021. С. 120–123. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/61186/1/2021-120-123.pdf>

43. Ісаншина Г.Ю. Особливості застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Ефективна економіка. 2019. №4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6994>

Періодичні видання:

1. Професійна газета “Все про бухгалтерський облік” (читальний зал бібліотеки університету)

2. Сайти професійних та громадських організацій: Сайт AICPA-CIMA: <https://www.aicpa-cima.com/home>, PWC <https://www.pwc.com/ua/uk.html>, BDO <https://www.bdo.ua/uk-ua/home-2>

Викладач

Сас Л.С.